

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רכד

ערב שבת קודש
פרשת שמות
י"ח בטבת התשע"ח

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ח בטבת ה'תשע"ח - כ"ה בטבת ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ח בטבת	הלכות שחיטה פרק ג-ה.	הל' ברכות פרק יא.	מל"ת קא.
ש"ק	י"ט בטבת	פרק ו-ח.	הל' מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קמז.
א'	כ' בטבת	פרק ט-יא.	פרק ב.	מל"ת שו.
ב'	כ"א בטבת	פרק יב-יד.	פרק ג.	מ"ע קמח.
ג'	כ"ב בטבת	נדבות פי ונו'. ספר הפלאה והוא ספר ששי.. הלכות שבועות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	סדר תפלות כל השנה. נהגו העם.. ימלוך עלינו וכו'.	מל"ת סא.
ד'	כ"ג בטבת	פרק ז-ו.	נוסח ברכות התפלה וסידורן. אן ברוך אתה.. נוסח הקדיש.. אחת באמצע.	מל"ת סב.
ה'	כ"ד בטבת	פרק ז-ט.	וזהו נוסח כל הברכות האמצעיות. ברכה אמצעית.. שוב אינו צריך.	מל"ת רמח. רמט.
ו'	כ"ה בטבת	פרק י-ב.	נוסח הוידוי. א-להינו וא-להי.. נוסח ברכת המזון. ברוך אתה.. אשיש בי'.	מ"ע ז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן זריחה ותיפילין	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ח בטבת	4:37	5:25	6:50	5:48	9:12	11:46	12:16	4:50.0	5:16
ש"ק, י"ט בטבת	4:37	5:25	6:50	5:48	9:13	11:47	12:17	4:50.8	5:17
א', כ' בטבת	4:37	5:26	6:50	5:48	9:13	11:47	12:17	4:51.6	5:18
ב', כ"א בטבת	4:37	5:26	6:50	5:48	9:13	11:48	12:18	4:52.4	5:19
ג', כ"ב בטבת	4:38	5:26	6:50	5:48	9:13	11:48	12:18	4:53.2	5:20
ד', כ"ג בטבת	4:38	5:26	6:50	5:48	9:14	11:48	12:18	4:54.1	5:20
ה', כ"ד בטבת	4:38	5:26	6:50	5:48	9:14	11:49	12:19	4:54.9	5:21
ו', כ"ה בטבת	4:38	5:26	6:50	5:48	9:14	11:49	12:19	4:55.8	5:22

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת שמות	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
שמות	5:30	4:14	5:31	4:28	5:31	4:17	5:32	4:33
וארא	5:35	4:20	5:37	4:34	5:34	4:23	5:38	4:39

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
 מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03*9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474*ISSN 0793

פרשת שמות: האור הטמון בגלות

ככל שמתקדמת פרשת שמות, כך גובר והולך החושך של גלות מצרים • גם ההבטחה שחותמת את הפרשה איננה מושלמת • שמה של הפרשה, 'שמות', נושא בחובו את הכפילות הנסתרת שיש בגלות – השם הוא מצד אחד 'העלם', ומאידך – נוגע בעצם של האדם • קיום מצווה איננו מעשה חיצוני הסותר למהותו של האדם, אלא הוא ביטוי של עצם הנפש • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אבל אף-על-פי-כן, מכיוון שכל דבר שבעולם הוא בהשגחה פרטית (כתורת הבעש"ט הידועה⁵), ועל-אחת-כמה-וכמה בנוגע לעניני תורה – הרי מובן, שעצם העובדה שתיבה זו היא בהתחלת הפרשה, ועד שנקבעה לשמה של הפרשה, היא מפני שבתיבה זו בא לידי ביטוי התוכן דכל הפרשה⁶.

וכתורת הבעש"ט הידועה⁷ ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש" מהווה ומחיל ומקיים את הדבר הנקרא בשם זה, ובמילא, מבטא ה"שם" גם את תוכנו של הדבר, וכן הוא גם בנוגע לשמות הפרשיות, ובנדון-דידן – פרשת "שמות", כדלקמן.

ב. תוכן הפרשה כולה הוא – ענין הגלות, שעבוד מצרים⁸.

אודות התחלת הירידה למצרים – מסופר כבר בחומש בראשית: "ירוד ירדנו"⁹, אבל אף-על-פי-כן, עיקר ענין הגלות, שעבוד מצרים, מתחיל

א. בפרשת שמות גופא – ישנם ריבוי ענינים עד אין-סוף, ובמכל-שכן וקל-וחומר: אפילו חלק אחד בפרשה, עד לפסוק אחד ותיבה אחת – ישנם בו ריבוי ענינים עד אין-סוף, ועל-אחת-כמה-וכמה בנוגע לפרשה שלימה בתורה.

אמנם, ישנו ענין כללי השייך לכל הפרשה כולה – שמה של הפרשה: "שמות", שכן, שם הפרשה הוא השם דכל עניני הפרשה. ובהקדמה:

שם הפרשה נקבע אמנם ע"פ התיבה הראשונה שבפרשה, ועל כל פנים בין התיבות הראשונות שבהם מתחילה הפרשה, כבנדון-דידן, "ואלה שמות בני ישראל גו"¹, תיבה השני' בפרשה [ועל-אחת-כמה-וכמה פרשת וארא, שתיבת "וארא"² היא לאחרי כמה וכמה תיבות מהתחלת הפרשה, בפסוק השני] – להיותה תיבה ראשונה המייחדת פרשה זו מכל שאר פרשיות התורה, כבנדון-דידן, שאי-אפשר לקרוא פרשה זו בשם "ואלה", מכיון שישנם עוד פרשיות שמתחילות כך, "אלה תולדות נח"³, "ואלה תולדות יצחק"⁴, וכיו"ב.

(5) ראה בארוכה כתר שם טוב הוספות סקי"ט ואילך. וש"נ.
(6) ראה גם לקוטי שיחות חלק ה ע' 57 ואילך ובהנסמן שם. ועוד.

(7) שער היחוד והאמונה פרק א.

(8) ראה גם לקוטי שיחות חלק טז ע' 34.

(9) בראשית מג.ב.

(1) שמות א.א.

(2) שמות ו.ג.

(3) בראשית ו.ט.

(4) בראשית כה.יט.

בפרשת שמות, כאשר "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"¹⁰, שכן, "כל זמן שאחד מן השבטים קיים לא היה שעבוד"¹¹.

ונמצא, שהתחלת פרשת שמות היא בעניין הגלות - שהרי הפסוקים הראשונים שבפרשה (לפני הפסוק "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא") באים בתור הקדמה לבאר כיצד באים בני ישראל למצרים, דלכאורה, מקומם הוא בארץ ישראל, "ארץ מגורי אביו"¹², ולכן מקדימים בקיצור נמרץ "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה כו", עד שבאים לסיפור העיקרי שבפרשה - שכאשר "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא" אזי התחיל שעבוד מצרים.

ובהמשך הפרשה - ניתוסף יותר בקושי השעבוד, "ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך גו"¹³, גזירת פרעה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"¹⁴, וכן הלאה,

עד שבאים לסיום הפרשה - "לא תאספון לתת תבן לעם ללבון הלבנים כתמול שלשום הם ילכו וקושו להם תבן"¹⁵, וביחד עם זה, "את מתכונת הלבנים אשר הם עושים תמול שלשום תשימו עליהם לא תגרעו ממנו"¹⁶, "תבן לא ינתן לכם [ואף-על-פי-כן] ותוכן לבנים תתנו"¹⁷.

ובעניין זה מתבטא חושך הגלות ביותר - עד כדי כך, שפרעה מצווה דבר שהוא היפך שכלו: פרעה רוצה שיבנו עבורו "ערי מסכנות". את פיתום ואת רעמסס¹⁸, ואם-כן, כאשר אינו נותן להם תבן ללבון הלבנים, וצריכים בעצמם לקושש קש לתבן - גורם בעצמו לעכב את תהליך הבניה של פיתום ורעמסס! וכפי שאכן טענו לפרעה: "תבן"¹⁹ אין ניתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו... וחטאת עמך!" ואף-על-פי-כן, אינו חוזר בו, ואומר, "תבן לא ינתן לכם ותוכן לבנים תתנו" -

היפך שכלו!

כלומר: לא זו בלבד שפרעה אינו שומע לדברי הקב"ה, משה ואהרן, שוטרי בני ישראל - אלא עוד זאת, שעושה היפך שכלו הוא! עד כדי כך גדול חושך הגלות!

ולאחרי כן ממשיכים בסיום הפרשה²⁰ - "וישב משה אל ה' ויאמר אדני למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתי ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך", כלומר, לא זו בלבד ששליחותו של משה לא פעלה ענין של גאולה, אלא אדרבה - כתוצאה מזה "הרע לעם הזה!" ומיהו הטוען טענה זו - משה רבינו, "משה אמת"²¹, היינו, שכן הוא האמת!!

ולא עוד, אלא שאפילו סיום הפרשה ממש, "עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו"²², דבר טוב - הרי: א) ענין זה אינו על "ש העתיד, ב) כדי לסיים בדבר טוב, ג) ולא עוד, אלא שבענין זה גופא ישנו דבר בלתי-רצוי - שלמרות הקושי דגלות מצרים כו', 'מצאו יהודים שלא ירצו לצאת מהגלות, ולא יועיל שיצווים לצאת מהגלות, עד שפרעה יצטרך לשלחם ולגרשם "ביד חזקה" (על²³ כרחם של ישראל יגרשום)!

[ואף-על-פי-כן, אין זה בסתירה לכלל ש"מסיימים בטוב" - שכן, הסיום בטוב אינו מוכרח להיות בדבר שכולו טוב ממש, אלא מספיק גם לסיים בטוב לפי-ערך וביחס לעניין הבלתי-רצוי שלפני זה, כמי שמצינו דוגמתו בכמה מקומות]. ונמצא, שפרשת שמות כולה, מתחלתה ועד סופה, תוכנה - ענין הגלות; בפרשת וארא מתחיל כבר ענין הגאולה - שבירת פרעה ע"י המכות כו', אבל בפרשת שמות - מדובר (בגלוי) רק אודות ענין הגלות.

ג. והנה, מכיוון שתוכן הפרשה הוא ענין הגלות - אינו מובן²⁴: מדוע נקראת הפרשה כולה פרשת "שמות", על-שם "ואלה שמות בני ישראל", מהו

- 10 שמות א,ו.
- 11 פרש"י וארא ו,טז.
- 12 ריש פרשת וישב.
- 13 פסוק יג.
- 14 פסוק כב.
- 15 שמות ה,ז.
- 16 פסוק ח.
- 17 שם פסוק יח.
- 18 שמות א,יא.
- 19 שמות ה,טז.

20 שם כב,כג.

21 תנחומא קרח יא. וראה לקוטי שיחות (השבועי) חלק כו

סעיף ו, ע' 5. וש"נ.

22 שמות ו,א.

23 פרש"י על הפסוק.

24 ראה גם לקוטי שיחות חלק טז ע' 36.

הנפש.

ה. והנה, בנוגע לב' הקצוות שבענין ה"שמות" – הרי עניין הא' (החסרון ד"שמות", העלם) רואים כולם במוחש ובגלוי, ואילו ענין הב' (המעלה ד"שמות", גילוי) – הרי מצד עצמו אין זה דבר הגלוי הנראה במוחש (שלכן יש צורך שתורת החסידות תגלה את הדבר):

ענין ההעלם שב"שמות", שהשם אינו מגלה את מהותו של האדם – הוא דבר הנראה במוחש ובגלוי לכל אחד ואחד, כפי שיכולים לבחון זאת לאחרי ההתוועדות, על-ידיזוה שיאספו כמה אנשים שנקראים באותו שם, ראובן או שמעון, ויראו אם יצליח משהו למצוא את הצד המשותף שביניהם... השוני והחילוק שביניהם, ולדוגמה: "אין דיעותיהם שוות"²⁹ – ימצאו תיכף ומיד, שכן, בנוגע לכל ענין וענין יאמר פלוני כך וכך, ופלוני יאמר להיפך... ועל-דבר-זוה בנוגע לשאר חילוקים כיוצא באלו; אבל בנוגע לצד המשותף שבין אלו הנקראים באותו שם – הרי גם לאחרי יגיעה רבה ביותר ספק גדול אם ימצאו איזה דבר משותף ביניהם!

ענין זה שייך ליחידי סגולה בלבד, למי שהוא מומחה גדול – "מר בר רב אשי" – להתבונן ולהכיר בתכונות הנפש כו', ולדוגמא: "רבי מאיר הוה דייק בשמא"³⁰, ולא כל מוחא סביל דא.

ולעומת זאת, ענין הגילוי שב"שמות", הקשר והשייכות של השם עם עצם האדם, שעל ידו נתגלה העצם כו' – הרי זה עניין שצריכים ללמוד בתורת החסידות, מכיוון שאין זה דבר הנראה בגלוי, ולא עוד, אלא שאפילו לאחרי שלומדים בתורת החסידות שהשם מהווה ומחיה ומורה על התוכן כו' – הרי לא כל מוחא סביל דא, להבין ולהשיג את הקשר והשייכות של השם עם העצם!

ו. אמנם, לאחרי גילוי תורת החסידות – הרי המעלה שבענין ה"שם", ענין הגילוי (הקשר והשייכות עם העצם, ועד שעל ידו מתגלה העצם), יצא מהגרד ד"רזין" עד ל"רזין דרזין" שבתורה, ונעשה עניין שנמשך ובא ב"נגלה".

הקשר בין "שמות (בני ישראל)" לעניין הגלות (תוכן הפרשה)?!

יתירה מזו:

העניין ד"שמות בני ישראל" קשור עם עניין הגאולה, כדאיתא במדרש²⁵: "אלה שמות בני ישראל – על שם גאולתן של ישראל נזכרו כאן", וכמו כן מצינו במדרש²⁶ שהגאולה ממצרים הייתה "בשביל... שלא שינו את שמם... ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", ואם כן, היתכן שהפרשה שכולה מדברת בעניין הגלות נקראת בשם הקשור עם עניין הגאולה – "שמות"?!

ונקודת הביאור בזה – שעניין ה"שמות" קשור גם עם עניין הגלות, ואדרבה, בגלוי ובחיצוניות רואים את הקשר ד"שמות" עם עניין הגלות (ולא עם עניין הגאולה), ורק על-ידי עבודה כו', מגלים את העניין הפנימי ד"שמות", עניין הגאולה, כדלקמן.

ד. בעניין ה"שמות"²⁷ – ישנם ב' קצוות, דבר והיפוכו:

מצד אחד – הרי זה עניין של העלם, שכן, למרות שהשם קשור עם העצם (כדלקמן), אינו מגלה כלל את מהותו של האדם, וראי' לדבר – שישנם כמה אנשים שנקראים באותו שם, ואף-על-פי-כן, אין אחד מהם דומה לחבירו, לא בשכלו ולא במזג מדותיו, ועד שיכול להיות שרחוקים זה מזה בתכלית הריחוק, מן הקצה אל הקצה.

ולאידך – לא זו בלבד שהשם יש לו שייכות לעצם מציאותו של האדם, כידוע²⁸ שאותיות השם הם הצינור שעל ידו נמשכת חיות הנשמה, אלא עוד זאת, שעל-ידי הקריאה בשם מעוררים את עצם הנפש, שלכן, כאשר אדם מתעלף, רחמנא ליצלן, הנה על-ידי הקריאה בשמו חוזר אליו חיותו, לפי שהקריאה בשם מעוררת את עצם הנפש, ועל-ידי זה נמשכת החיות מעצם הנפש להתלבש בכוחות הנפש עד לאברי הגוף. ונמצא, שהשם הוא עניין של גילוי, שכן, על ידו נמשך ומתגלה החיות מעצם

(25) שמות רבה ריש פרשתנו (פרשה א,ה).

(26) ויקרא רבה פרשה לב,ה. שיר השירים רבה פרשה ד,יב (א). ועוד.

(27) בהבא לקמן – ראה לקוטי שיחות שם ע' 37. וש"נ.

(28) לקוטי תורה בהר מא,ג. ובכ"מ.

(29) ראה ברכות נח, רע"א. סנהדרין לח,א. ועוד.

(30) יומא פג,ב.

חס־שלוֹם, כי אם, שגלה ממקומו בלבד [ולכן, גם עניין הגאולה אינו חידוש בעצם הדבר, כי אם, שחוזר למקומו האמיתי], ובמילא, גם בגלות ישנו העצם כפי שהוא לאמיתו, אלא שהוא באופן של העלם, ובלשון הכתוב³²: "אותותינו לא ראינו גו' ולא אתנו יודע עד מה".

וזהו הקשר דענין הגלות (תוכן הפרשה) עם ענין ה"שמות" (שם הפרשה) – מכיוון שגלות הוא עניין של העלם, וגם "שמות" – כפי שנראה בגלוי ובחיצוניות – הוא עניין של העלם, כאמור, שהשם אינו מגלה את מהותו של האדם הנקרא בשם זה. ובסגנון אחר – בעומק יותר:

האפשרות למצב של גלות אצל יהודי, היא – העניין ד"שמות", "שמות בני ישראל הבאים מצרימה", כלומר, שהעצם שלהם (הנשמה, נקודת היהדות) הוא בהעלם, על־דרך ובדוגמת עניין ה"שמות", שאינם מגלים את עצם מהות האדם, ומכיוון שהעצם הוא בהעלם – הרי זה מצב של גלות, "נחתין".

אמנם, כאשר מגלים את העניין הפנימי ד"שמות" – שקשור עם העצם, ולא עוד, אלא שאפילו כאשר חיות הנפש נתעלם כו', עד למצב של התעלפות, רחמנא ליצלן, הנה עליידי הקריאה ב"שם" מעוררים את עצם הנפש – הנה עליידי־זה נפעל עניין הגאולה, "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", "על שם גאולתן של ישראל נקראו כאן".

ונקודת העניין – שגם כאשר היו בני ישראל במעמד ומצב שמצד הכוחות הגלויים היו בתכלית הירידה וההעלם כו', מצב של התעלפות כו', עד כדי כך, שהי' מקום לטענה "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה"³³, אף־על־פי־כן, מצד העצם הרי הם בתכלית העילוי, אלא שהיה צורך שהעצם יבוא בגילוי, ועניין זה נפעל על־ידי ה"שמות", כאמור, שעליידי הקריאה ב"שם" מתגלה עצם הנפש, באופן שנמשך גם בכוחות הגלויים, עד להתלבשות באברי הגוף בפועל ממש.

ועד כדי כך, שאפילו בחור צעיר שרק התחיל את צעדיו הראשונים בלימוד החסידות, מדבר בפשטות אודות מעלת השם, שעליידי הקריאה בשם ממשכים את הגילוי מעצם הנפש כו', שכן, אף־על־פי שעדיין אינו מבין את העניין באופן של הבנה והשגה לאשורו ולבוריו, מכל מקום, להיותו "מאמין בן מאמין", מונח אצלו הדבר בפשיטות, מכיוון שכך למד בתורת החסידות.

ולא עוד, אלא שתורת החסידות מביאה ראי' מוחשית לדבר – מאדם המתעלף, היינו, שעניין זה הוא בגלוי כל כך, עד שמתבטא גם בנוגע לגשמיות הגוף!

וזהו הטעם לכך שתורת החסידות מביאה את הדוגמא מאדם המתעלף – כדי להדגיש שעניין זה מתבטא באופן גלוי עד לגשמיות הגוף.

דלכאורה, מהו הצורך לתת דוגמא מאדם המתעלף שקורין בשמו כו' – כאשר תורת החסידות מבארת שכללות המשכת חיות הנפש להתלבש בגוף (באופן תמידי) היא עליידי אותיות השם!?

אלא הביאור בזה – כאמור – כדי להדגיש שהקשר של השם עם העצם הוא דבר גלוי כל כך עד שהדבר מתבטא גם בנוגע לגשמיות הגוף, כפי שניסו וראו זאת בפועל ממש (במקרה שהי' צורך בדבר, רחמנא ליצלן), ועד כדי כך, שיש מקום לומר (אף שאין הכרח בדבר כו') שכן הוא גם אצל אומות העולם, כדי שיוכל להיות עניין הבחירה³¹. המורם מכל האמור לעיל – שלכתחילה רואים ש"שמות" הוא עניין של העלם (שהרי השם אינו מגלה את מהותו של האדם הנקרא בשם זה), אמנם, לאחר גילוי תורת החסידות, פנימיות התורה, נתגלה העניין הפנימי שב"שם", מעלת השם – עניין הגילוי, עד כדי כך, שעל ידו נתגלה עצם הנפש.

ז. על פי זה יש לבאר את הקשר והשייכות דתוכן הפרשה עם שמה של הפרשה – "שמות": גלות (תוכנה של הפרשה) – ענינה העלם, שכן, עניין ה"גלות" אינו פועל שינוי בעצם הדבר

(32) תהלים ע"ד, ט.

(33) ראה מכילתא בשלח יד, כח. שמו"ר פרשה מג, ח. זח"ב קע, ב. ועוד.

(31) ראה ספר המאמרים תרנ"ו ע' שיט בשולי הגיליון. לקוטי שיחות חלק ח ע' 155 הערה 45. חלק יז ע' 155 בשולי הגיליון. חלק יח סוף ע' 462. ועוד.

”אשר בשם ישראל יכונה” היא באותה הגאולה של כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו!

ט. ביאור הדברים באותיות פשוטות – בנוגע למעשה בפועל:

כאשר עוסקים בפעולות דהפצת היהדות והמעיינות חוצה – פוגשים לא אחת ביהודי שטוען שאין כל תועלת בכך שיקיים מצווה בפועל ממש, הנחת תפילין, לבישת ציצית וכיו”ב, כל זמן שעניני יהדות אינם חדורים אצלו בפנימיות, באופן של הבנה והשגה! מעשה חיצוני גרידא – טוען הלה – אין לו כל משמעות, ולא עוד, אלא שזוהי ”צביעות”!...

והמענה לזה – בפשטות – שההיפך הוא הנכון: מצד העצם והפנימיות שלו – ”ישראל הוא”³⁸, ובמילא, ”רוצה הוא לעשות כל המצוות כו”³⁹, וטעם הדבר – מפני שכל יהודי הוא בנו של הקב”ה, כמ”ש⁴⁰ ”בני בכורי ישראל”, ”בנים אתם לה’ אלקיכם”⁴¹, ובמילא, טבעו של הבן (אם הוא רק ”נורמלי”...) להיות נמשך אחר אביו!

ומכיוון שכן, מובן, שכאשר מקיים מצווה בפועל ממש – הרי עשייה זו היא היא מצד העצם והפנימיות שלו.

ואדרבה: כאשר עושה דבר בניגוד חס ושלום לתורה ויהדות – מעשה זה אינו אלא דבר חיצוני בלבד, שהרי הסיבה לכך אינה אלא מפני ש”יצרו”⁴² הוא שתקפו”!

[וזהו החילוק בין ”הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה” – שכאשר אינו יהודי עובד עבודה זרה, הרי זה העצם שלו כו’, מה שאין כן בנוגע ליהודי – הרי כל דבר בלתי-רצוי אינו אלא עניין חיצוני בלבד]⁴³.

ומכיוון שכן, מובן וגם פשוט, שלכל לראש עליו לקיים תורה ומצוות בפועל ממש – שהרי זוהי מציאותו הפנימית והעצמית, כי אם הדבר לא בא עדיין בכחות הפנימיים שלמטה מעצם הנפש,

ח. [...] ועל זה באה ההוראה מפרשת השבוע – כאמור, שצריכים ”לחיות” עם ההוראות דפרשת השבוע – פרשת שמות:

לאחרי גילוי תורת החסידות (”מצוה לגלות זאת החכמה”³⁴), נתגלה העניין הפנימי ד”שמות” – הקשר עם העצם, ולא עוד, אלא שעל ידו נפעל גילוי העצם.

ובנוגע לענינו:

עצם העובדה שנקרא ב”שם ישראל” מוכיחה שזהו הפנימיות והעצם שלו, שכן, עניין השם לאמיתתו מורה על העצם וקשור עם העצם. ומכיוון שכן, הרי מובן שאין להסתכל על מעמדו ומצבו הגלוי, ”אל תבט אל מראהו”³⁵, שהרי כל מה שדרוש אינו אלא לגלות את הפנימיות והעצם שלו.

ועניין זה נפעל על-ידי הקריאה בשמו האמיתי – ”ישראל”, בדברים היוצאים מן הלב כו”³⁶, אשר על-ידי מעוררים את עצם הנפש (נקודת היהדות) שתבוא בגילוי עד למעשה בפועל.

ואדרבה – יש מעלה יתירה כאשר גילוי העצם הוא על-ידי הקריאה ב”שם”:

כאשר העבודה היא בסדר מסודר – הנה כדי שיומשך מעצם הנפש עד למעשה בפועל, מלמעלה מעלה עד למטה מטה, צריך לעבור את כל סדר ההשתלשלות דכוחות הפנימיים, שכל ומדות, וכן לבושי הנפש, מחשבה ודיבור, עד למעשה בפועל; אמנם, כאשר מגלים את עצם הנפש על-ידי הקריאה ב”שם” – הרי לכל לראש נמשך הגילוי תיכף ומיד בנוגע למעשה בפועל, ואחר-כך נפעל הגילוי גם בנוגע לכוחות פנימיים – שכל ומדות – בסדר דמלמטה למעלה.

ועל-ידי זה פועלים אצלו עניין של גאולה (”ואלה שמות בני ישראל, על שם גאולתן של ישראל נקראו כאן”) – כדברי כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו³⁷, בעל ההילולא דעשירי בשבט: ”לא אותי בלבד גאל הקב”ה. . כי אם גם כו’ את אשר בשם ישראל יכונה”, ולא עוד, אלא שגאולתו של

38) סנהדרין מד, רע”א.

39) רמב”ם הלכות גירושין סוף פרק ב.

40) פרשתנו ד, כב.

41) דברים יד, א.

42) רמב”ם הלכות גירושין סוף פרק ב.

43) ראה גם ספר המאמרים תרנ”ט ריש ע’ פה.

34) אגרת הקודש ריש סימן כו.

35) ל’ הכתוב – שמואל”א טז,ז.

36) ראה ס’ הישר לר”ת שי”ג. הובא בשל”ה סט,א.

37) ספר המאמרים תרפ”ח ע’ קמו. תש”ח ע’ 263. אגרות קודש

אדמו”ר מוהרי”צ חלק ב ע’ פ. ועוד.

שכל ומדות.

ומה שלעת־עתה אין הדבר אצלו באופן של הבנה והשגה – יעשה זאת באופן של הקדמת נעשה לנשמע, ואדרבה, קיום התורה והמצוות באופן של "נעשה" יוסיף גם בענין ד"נשמע", היינו, שעל־ידי־זה יהיה נקל יותר להבין את עניני התורה ויהדות באופן של הבנה והשגה!

ומובן בפשטות שאין כל מקום לטענה שכל זמן שאינו מבין את הדברים בשכלו אינו יכול לעשותם בפועל ממש – שהרי רואים בחיי היום־יום אדם נורמלי אינו מתנהג כך, ולדוגמה:

ילד חולה, שעל־פי הוראת הרופא צריך לקבל "תרופה" – יבוא ויטען, שכל זמן שאינו מבין כיצד פועלת "תרופה" זו את הטבת מצד הבריאות, לא יקח את ה"תרופה"... ובפרט שלפעמים יש ל"תרופה" טעם מר או חריף! לכל לראש, ישתלם בחכמת הרפואה, ויבין בשכלו ש"תרופה" זו תביא מזור למחלתו, ואז יקח את ה"תרופה"!

אך למותר להבהיר שהורים נורמליים לא יתייחסו ל"טענה שכלית" זו, ויעשו כל מה שביכולתם שהילד יקח את ה"תרופה" בפועל ממש, דבר שיביא רפואה למחלתו, ויחזק את בריאותו, ואז יוכל גם להשתלם בחכמת הרפואה... להבין כיצד התרפא על־ידי "תרופה" זו!

דוגמה נוספת – מחולי המתבטא בחוסר תאבון, ולא רק שאינו נמשך ומתוואה לאכילה (כטבע אדם הבריא), אלא אדרבה: המאכל מעורר אצלו רגש שלילי, ולכן, נמנע מלאכול, ובמילא – הולך ונחלש. וכאשר מסבירים לו שסיבת חלישותו היא מפני העדר האכילה, וכדי שיתחזק מוכרח לאכול – טוען, שאן יכריחוהו לאכול היפך רצונו, "וועט ער זיך נעמען צום האַרצן" – ובמילא, לא זו בלבד שהאכילה לא תועיל מאומה, אלא אדרבה –

האכילה תזיק לבריאותו!

במקרה זה – נמצא החולה במצב גרוע יותר, שאינו מבין שסיבת חלישותו היא – העדר האכילה, ומדמה לעצמו שחלישותו היא בגלל איזו סיבה אחרת!

וככל הדברים האלה וככל החזיון הזה ממש – כן הוא בנוגע לעניני יהדות, תורה ומצוות:

לימוד התורה וקיום המצוות הם בבחינת "מזון" להחיות את הנפש – הן בנוגע ללימוד התורה שנמשלה ל"לחם", כמ"ש⁴⁴ "לכו לחמו בלחמי", והן בנוגע לקיום המצוות, עליהם נאמר⁴⁵ "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם".

[וזהו טעם המספר דתרי"ג מצוות, רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא־תעשה – כי המשכת החיות לתרי"ג אברי הנפש (אשר, עם היותה "עצם אחד רוחני פשוט", מכל מקום, "תרי"ג מיני כחות וחיות כלולים בה. . . להחיות רמ"ח אברים ושס"ה גידין שבגוף⁴⁶) היא – ע"י תרי"ג מצוות התורה⁴⁷].

ובמילא, כאשר יהודי נמצא במצב של חלישות בעניני יהדות – עליו לדעת שהסיבה לכך היא: העדר האכילה, היינו, שאינו מקבל מזון רוחני על־ידי קיום התומ"צ, ובמילא, לכל לראש עליו לחזק את בריאותו הרופפת על־ידי מזון רוחני, קיום התומ"צ בפועל ממש, ואז יהי לו "כח" להבין ולהשיג את עניני היהדות באופן של הבנה והשגה.

(משיחת ש"פ שמוות, מבה"ח שבט, תשמ"ו – תורת מנחם תשמ"ו, כרך ב' עמ' 348)

44 משלי ט, ה. וראה לקוטי תורה שיר השירים כד, ד ואילך. וש"נ.

45 ויקרא יח, ה.

46 תניא פרק נא.

47 ראה זח"ג קעב.

חמורו של משיח

שלימות שיעבוד החומר לקדושה על־ידי משיח

בפרקי דרבי אליעזר איתא שהחמור שנאמר במשיח "עני ורוכב על חמור", הוא החמור שנאמר במשה רבינו, "וירכיבם על החמור", והוא החמור שנאמר באברהם אבינו, "ויחבוש את חמורו".

והיינו, שאברהם, משה ומשיח מהווים המשך של אותו עניין:

אברהם – התחיל "שני אלפים תורה", משה רבינו – קיבל את התורה מסיני ומסרה לכל ישראל, ותכלית מתן־תורה תגלה על־ידי מלך המשיח.

ואף־על־פי־כן יש חילוק בין השימוש של אברהם בחמור, והשימוש של משה, ועד לשימוש של משיח: באברהם נאמר רק שהשתמש בחמור עבור העצים והמאכלת; הוא בעצמו עם הנערים הלכו רגלי, ורק את העצים והמאכלת – עניינים המסייעים להאדם – הניח על החמור.

במשה רבינו נאמר "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור" – אשתו ובניו קרובים הרבה יותר לאדם מאשר עצים ומאכלת, שהרי אשתו היא "עזר כנגדו", "כגופו דמיא", ו"ברא כרעא דאבוה", והרי ירך הוא חלק התחתון שבאדם עצמו.

ובמשיח נאמר "עני ורוכב על חמור", היינו, שמשיח עצמו יהיה רוכב על חמור.

עניין השימוש ורכיבה על החמור הוא – שעל־ידי זה יכול האדם וענייניו לבוא למקום כזה, שמצד גובהו או ריחוקו, אי־אפשר להגיע אליו ללא החמור.

וכן הוא גם בעניין רכיבה על החמור ברוחניות,

- ש"חמור" מורה על "חומר", כפירוש הידוע של הבעל שם טוב על הפסוק "כי תראה חמור גו" -

היינו, שעל־ידי בירור וזיכוך החומריות והגשמיות, יכולים להגיע ולהתעלות למדריגה כזו שהנשמה מצד עצמה אינה יכולה להגיע לשם, כמו שכתוב "ורב תבואות בכוח שור".

בזמנו של אברהם אבינו – התחלת שני אלפים תורה, היינו, בהתחלת העבודה – לא היה יכול עדיין החומר והגשם להעלות את האדם עצמו, כיוון שהגשם עצמו לא נעשה עדיין קדושה, כמבואר בריבוי מקומות שהיתה עדיין הגזירה ד"בני רומי לא ירדו כו"; הפעולה היתה יכולה להיות רק בדברים המסייעים – עצים ומאכלת – שעל־ידי העבודה בבירור הגשם, יהיו הם באותו זמן מסייעים לקדושה.

אצל משה רבינו, נעשה על־ידי החמור עלייה בעניינים התחתונים של האדם עצמו – כיוון שלאחרי גלות מצרים ומתן־תורה נעשה זיכוך גם בחומר העולם, עד שהגשם עצמו נעשה קדושה על־ידי המצווה.

[...] אבל אף־על־פי־כן, גם אז היתה העלייה רק בחלקים התחתונים של האדם – אשתו (כגופו) ובניו

(ברא כרעא דאבוה), ועד לכחות הגלויים של הנשמה שירדו למטה ונתלבשו בגוף. -

ואילו בביאת המשיח יבוא לגילוי עניין עמוק יותר – "עני ורוכב על חמור": אז תגלה מעלת הגוף על הנשמה – "אשת חיל עטרת בעלה", ואפילו בבחינות חיה יחידה שבנפש תהיה עלייה על־ידי בירור החומר.

בביאת המשיח יתגלה השרש האמיתי דיש הנברא, שהאמיתית של יש הנברא הוא יש האמיתי, ולכן, על־ידי בירור החומר, בירור יש הנברא – תהיה עלייה גם בעצם הנשמה.

(תורת מנחם (ה'תשח"י) כרך כא, עמ' 211-212)

מהלכים שמימיים באמצעות השלוחים

"רצוי וטוב שכל אנ"ש ישמעו את השיחה מההקלטה", הגיעה הבקשה מהרב ישראל לייבוב לסניפי צא"ח • הרבי מחולל מהלכים שמימיים באמצעות ה'שלוחים' • משגר אותם למקומות הקדושים, עם הוראות מדויקות לפעולות שיבצעו שם, ומרמז למניעת מסירת שטחים באמצעות שילוחם • וגם: צרור הוראות לגבי רכישת דירה, יום הולדת, קבלת שלוחים לעיר, והוספה בשמחה

שם תשל"ו במקום תשל"ה), וקרא לתלמידים המתנדבים לנסוע לחזק את ישיבות חב"ד בכמה מקומות, ולהתמסר לתפקידם כ"תלמידים שלוחים". כן דיבר במעלת גולה למקום תורה וכו'.

לאחר־מכן היו עוד התייחסויות של הרבי לשליחות זו (ראה 'מי־תמימים' כרך ו' עמ' 376; וראה גם שם עמודים 374; 2:381 ועוד).

לארץ־הקודש הגיעו כ־50 בחורים, 29 מהם (ראה 'ימי תמימים' שם עמ' 382) נכנסו לישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד. בין השאר, הוחל ביוזמתם סדר לימוד מהשעה 9:30 עד 10:30 שהוקדש ללימוד שיחות כ"ק אדמו"ר.

טרם צאתם, זכו לקבל את ברכתו של הרבי, שהעניק להם דולר ואיחל להם שאכן יקויים בהם "והיה ברכה" (שיחות־קודש תשל"ה כרך א' עמ' 535), איחל להם בהצלחה רבה והורה להם לפעול ב'מבצעים' (חמשת המבצעים) ונש"ק, ושירעישו אודות ענינים אלו [עמם היה גם הרה"ח ר' זושא וילימובסקי שנצטווה קודם לכן - בתחילת ה'חידות' לפעול בנושאים אלה ולעורר את הקהל מתרדמתו].

כדאי להביא כאן פרט חשוב שנמצא ביומנו של

בד' טבת תשל"ה שיגר הרב ישראל לייבוב מכתב "לכבוד הנהלת סניפי צאגו"ח באה"ק ת"ו", ובו נאמר:

"שלום וברכה!

"ב'זאת חנוכה" היתה התוועדות [=של כ"ק אדמו"ר שליט"א] והי' שידור [=שנשמע גם] בכפר חב"ד. בשיחה טלפונית אתמול נמסר לנו [=מטעם מזכירות הרבי], שרצוי וטוב שכל אנ"ש ישמעו את השיחה מההקלטה (טייפ) כי השיחה נוגעת לפועל.

"כן נצטוונו לשלוח הכי דחוף את הדו"ח"ים [=דיננים־זחשבונות] מפעולות חנוכה בצה"ל מה שיותר בפרטיות. ע"כ [על כן] אנא לשלוח דחוף הדו"ח לכ"ק אדמו"ר שליט"א ואלינו העתק...

השלוחים —

נגד מסירת שטחים

בהתוועדויות יום ב' דראש־השנה ויום שמחת תורה תשל"ה דיבר הרבי על "מלאו את הארץ וכבשוה" (השיחות נדפסו ב'ספר השליחות', קה"ת תשמ"ז, עמ' 494-491 אלא שבטעות נדפס

התוועדות לא שגרתית, וכפי שהרבי התבטא: (שיחות'קודש תשל"ה כרך ב' עמ' 69) "דבר בלתי רגיל, לעשות [=כרבים] סעודת ראש חודש". הסיבה הייתה להגביר את ההתעסקות בלהט ("קאך") ב'מבצעים' ובמבצע נש"ק, והרבי החליט לחלק "כוס של ברכה" באמצעות שלוחים: "אותם אלו שזוכים ונוסעים בשליחות לארץ הקודש" (וכן לאוסטרליה וצרפת) (שם עמ' 70).

אין "עקרת בית רגילה"...

פעם הגיב הרבי על התבטאות של אישה שכתבה לו כי היא הינה "עקרת בית יהודייה רגילה", וכתב:

אני נאלץ להסתייג מביטוי הנ"ל – שכן, להיות עקרת-בית, ובמיוחד עקרת-בית יהודייה זה תפקיד בכלל לא "רגיל". לעקרת-הבית היהודייה ניתנה אחריות עצומה בתור עקרת-הבית – "היסוד של הבית". האחריות והזכות שלה ליצור את האווירה הנכונה בבית ולהאיר אותו באור ובחמימות של חיים יהודיים. וברור שהקב"ה חנן אותה הן בתכונות הן בכוחות הנחוצים ליישם זאת במידה המלאה ביותר.

הוראות ליום הולדת

בשנת תשמ"ו השיב הרבי ליהודי שביקש את ברכתו ליום הולדתו, כדלהלן:

בשבת לפני יום ההולדת עליה לתורה, ביום ההולדת צדקה לפני שחרית ולפני מנחה. חת"ת. שיעור נוסף בנגלה ובחסידות. אזכיר עה"צ.

קבלת שלוחים בעיר – רק בהסכמת ועד רבני אנ"ש

מעשה באברך שכתב לרבי כדלהלן:

"כ"ק אדמו"ר שליט"א

"ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות שליחות, התייעצתי עם ב' ידידים מבינים, והצעתם היא – [שם העיר].

"והננו לבקש הסכמה וברכה לשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א בעיר..."

תגובת הרבי הייתה:

ביקש ועד רבני אנ"ש ש' שבארה"ק – כיון אשר ב... יש עסקנות חב"ד מאז, רב חב"ד וכו' –

הרה"ת ר' יצחק מאיר שי' סוסובר:

"במהלך חלוקת 'כוס של ברכה', כשעבר העיתונאי ר' גרשון בער יעקובסון אמר לו הרבי בין השאר:

"...הכל כבר נחתם מבחינה גשמית – החליטו לוותר על יהודה ושומרון – אמש [במהלך ההקפות של ליל שמחת-תורה] ניסיתי לדבר עם חיים לנדא [חבר כנסת מטעם סיעת גח"ל, שנכח בהקפות יחד עם עוד אנשים חברי משלחת הקונסוליה הישראלית שבאו להתוועדות ולהקפות] אך לא רציתי ללחוץ עליו יתר על המידה... אך מן הבחינה הרוחנית אפשר עדיין לפעול ומטעם זה שלוחים את הבחורים לארץ הקודש וכו' ודיי למבין".

התלמידים האלו שבו לחצר הרבי לקראת חג הפסח, וטרם שובם לארץ-הקודש נכנסו לרבי (ראה 'ספר השליחות' קה"ת תשמ"ז, עמודים 534-535), שהעניק להם שני שטרות בני עשר לירות ישראליות. הרבי הורה להם לבקר בכותל המערבי, במערת המכפלה ובבית הכנסת 'צמח צדק' בעיר העתיקה. בכותל ובמערת המכפלה – נצטוו להתפלל תפילת מנחה, ללמוד ענין מתורת החסידות וענין מתורת הנגלה, ולתת שם צדקה. ב'צמח צדק' ללמוד ענין בנגלה מתורת הצמח צדק, וכן מתורתו בחסידות.

נוסף לכך הורה להם לבקר ולערוך התוועדויות בכפר חב"ד, בכפר חב"ד ב' (שני), ב'נחלת הר חב"ד', בלוד וצפת.

לביקורים אלו – שיעשו בהשתתפות של מנין (תלמידים) – נתבקשו לצרף ראש ישיבה או משפיע.

"והעיקר" – סיים הרבי – "תלמדו בהתמדה ושקידה גדולה ותשפיעו גם על כל אלה שצריכים ללמוד, ותרעישו את כל ארץ-הקודש בלימוד התורה הן נגלה הן חסידות; שנשמע מכם בשורות טובות ושהכל יהיה בהצלחה רבה כולל הנסיעה תהיה כשורה".

והוסיף: "תבחרו אחד מכם שיודיע לכאן מביצוע המשימות שדובר אודותם", ולבסוף חתם את דבריו: "סעו לשלום".

אבל עוד משהו מיוחד היה לשלוחים אלה: בליל א' דראש-חודש אייר תשל"ה קיים הרבי

שיחליטו בכ"ז [בכל זה] (וגם – בכתב) אזכיר עה"צ
[על הציון].

עצה לשמחה

במענה לשאלה איך להגיע לעבודת ה' בשמחה
ובטוב לבב, כשזה היפך טבעו – השיב הרבי:
"למוד בתניא הענינים ע"ד [על דבר] [=עבודת ה'
בשמחה ובטוב לבב] (ראה מפתח הענינים) ויתבונן
בזה עד שיבוא לפועל".

הוראת בקניית דירה

שתי הוראות קיבל אחד מאברכי אנ"ש בדבר
קניית דירה (בסוף שנות הכ'):
1) לא לקנות ביותר מ-\$20,000.
2) להקפיד שהבית יהיה כזה ש'עקרת הבית'
מרוצה בו.
לגבי ההוראה הראשונה ציין מקבל ההוראה
שבאותם ימים היה זה סכום ממוצע, לא זול, אך
גם לא יקר מידי.

הנהגת אבלות על-פי רוח הקודש

בשנת תש"ג סח כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ אודות
רבי ברוך – אביו של אדמו"ר הזקן – שהיה אדם

פלאי, ואחרי שבנו אדמו"ר הזקן הוכתר כנשיא
("ואחרי שבת... על כסא מלכותו") נמנע אביו
הרב ר' ברוך מלכוא אליו, כי היה קם מפניו, אלא
שאדמו"ר הזקן היה מגיע אליו לדעת מהנעשה
ונשמע איתו.

וכך נדד עד להונגריה ושם נסתלק. טרם
פטירתו, כשנשאל אם צריכים להודיע למי מבניו,
השיב שיש לו בנים אבל אין צריכים להודיעם כי
ידעו מעצמם, וכן היה, שפעם אחת כשישב עם
החסיד ר' משה וילנקער, אמר אדמו"ר הזקן:
"עכשיו נתייתמתי".

בין הנוכחים בהתוועדות היה כ"ק אדמו"ר
נשיא-דורנו (אז "הרמ"ש"), ששאל אם נהג אז
אדמו"ר הזקן דיני ומנהגי אבילות, וגם איך נהגה
אמו של אדמו"ר הזקן – הרבנית רבקה? כ"ק
אדמו"ר מוהריי"צ צחק, והראה לרבי נשיא-דורנו
פנים שוחקות.

אחד הנוכחים (כנראה הרב שמואל לויטין)
הגיב שאדמו"ר הזקן לא ישב 'שבעה', למרות
שידע ברוח-הקודש שנפטר אביו, כי על-פי הלכה
אין משגיחין בבת-קול ואי אפשר לפסוק וכו'.
מישהו (או מישהי) כתב(ה) לרבי על חלום בו
רא(ת)ה משהו עצוב. בט' שבט תשל"ו השיב הרבי:
וחלמא טבא חזיתי ושתחי' לאורך ימים ושנים
טובות אזכיר עה"צ" (להדלקת נרות שבת ויו"ט).

הכנה לתפילה

גם התבוננות מועטת מוסיפה חיות בתפילה

הרבה טועים בעניין עבודה שבלב וחושבים שהוא כעין הידור מצווה, מידת חסידות, ולכן אומרים "לכשאפנה אשנה", היינו כשיהיה לו כל הצטרכותו – לפי מה שהוא מודד לו בעצמו את כל ההצטרכות שלו, כמה מגיע לו לפי דעתו.

טעות בנייהאדם היא גדולה מאוד. אהבת עצמו והיזקק בעיני עצמו, הם המעוורים את עיניו ומכסים על האמת.

כאשר מתבונן כמה הוא צריך וכמה מגיע לו לפי דעתו – אז מתחיל לחשוב אודות עבודה. בשני וחמישי, בשבת, כשהוא מגיע לבית הכנסת, הוא מדבר עם כולם, ורק לאחר שהציבור כבר סיים להתפלל, מתחיל הוא לחשוב על עבודה ותפילה באריכות. ולבסוף אינו מתפלל אלא מריץ את המילים ויוצא.

טעם הדבר הוא פשוט: חסרה אצלו כל ההקדמה וההכנה לתפילה. ראשית כול, ההקדמה הפשוטה של "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש", שהוא הכנעה ושפלות כמו שרש"י אומר.

הכנעה ושפלות עצמם צריכים הכנה, היינו, שבכדי להגיע להכנעה ושפלות אמיתיים, יש צורך בהקדמה והכנה לזה, וכידוע בעניין קריאת שמע שעל המיטה ותיקון חצות. אך על כל פנים את ההכנה הפשוטה של הכנעה ושפלות, זאת אומרת קצת התבוננות, לכל הפחות במילים הבודדות, מי הוא המתפלל ולפני מי הוא מתפלל, שגם התבוננות זו בכוחה לפעול קצת חיות בתפילה.

אך כאשר קודם התפילה מפטטים, ותוך כדי דיבור מנסים לשמוע אמן, אמן יהא שמיה רבא, ברכו של קריאת התורה – הרי זה ההיפך לגמרי מעניין התפילה. ממילא כאשר נעמד להתפלל – אין התפילה בוקעת כראוי, אך בלבו חושב שזוהי עבודה ושזה חסיד.

כשמתפללים עם הלב – היום אחר כך נראה שונה

עבודה שבלב כפי שקיבלתי הוא, בתוך הלב ועם הלב. נאמר בפסוק "ולעבדו בכל לבבכם", אומרת הגמרא 'איזו היא עבודה שבלב הוי אומר זו תפילה'. תורה שבכתב ותורה שבעל־פה הם חכמה ובינה, תורה שבכתב היא חכמה, ותורה שבעל־פה היא בינה.

אנו אומרים בברכת המזון "ועל תורתך שלימדתנו". כתוב בחסידות בשם כוונות האר"י ז"ל: ועל תורתך כמו שהיא באצילות, שלימדתנו בעולם הבריאה. חכמה היא נקודה, נקודת ההשכלה. בינה היא אורך ורוחב של התפשטות ההשגה. לכן ספירת החכמה נקראת מעיין, כי מעיין נובע טיפין טיפין, וספירת הבינה נקראת – נהר.

אם־כן, התורה שבכתב, שהיא ספירת החכמה, אומרת "ולעבדו בכל לבבכם", והתורה שבעל־פה, שהיא ספירת הבינה, המבארת נקודת החכמה – אומרת "איזו היא עבודה שבלב": מהי העבודה שהיא בתוך הלב ועם הלב – "הוי אומר זו תפילה".

עבודת התפילה היא בתוך הלב ועם הלב. זאת אומרת שכאשר מתפללים כראוי, הרי לאחר התפילה ישנו רושם מהתפילה בכל ההנהגות שבמשך היום. זאת, כאשר מתפללים עם הלב, שאז כל היום שלאחר מכן הוא יום שונה ואחר: בכל דבר ובכל אדם הוא רואה את הצד הטוב, והוא עסוק בכל ליבו שהוא עצמו יוטב בכל מידותיו והנהגותיו.

(ספר השיחות תרפ"ח: תרצ"א, תרצ"א עמ' 151-152)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת שמות

י"ט בטבת

תקופת טבת¹ – ליל ש"ק שחרית (קרוב לעלות השחר) בשעה 4:30.
הפטרה: "הבאים ירש" (ישעיה כזו, – כח, ג.
כט, ככ"ג)².

יום ראשון

כ' בטבת

יום ההילולא של הרמב"ם ז"ל. יום התחזקות בלימוד הרמב"ם היומי³.

יום חמישי

כ"ד בטבת

יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק רבנו הגדול, רבי שניאור-זלמן מלאדי נבג"מ זיע"א, בשנת תקע"ג, ומנוחתו-כבוד בעיר האדיטש⁴.
כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד התורה – להוסיף בלימוד תורת הנגלה ותורת הנסתר (תורת החסידות). ללמוד לפחות פרק משניות המתחיל באחת מאותיות שמו הקדוש; וכן מתורת בעל ההילולא: סעיף בשולחן-ערוך שלו במקום שליבו חפץ, וכן פרק מספרו תניא קדישא, וכן עניין בדרושי חסידות שלו, ומה טוב עניין שהוא בעיתו ובזמנו – מתורה-אור לפרשת השבוע⁵.

(ב) בעבודת התפילה – בסידורו השווה לכל נפש [כולל גם לימוד מאמרי חסידות שלו בעניין התפילה, החל מהמאמר 'הקול קול יעקב' שנדפס בהקדמת סידורו].

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב – לעניין השייך לעבודתו המיוחדת של בעל ההילולא או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו⁶.

(ד) לקיים התוועדות של שמחה [ב'יום הילולא רבא' זה, כפשוטו – שמחה גדולה ביותר, הקשורה ב'הילולא' חתונה דווקא... שזה מבטל מלכתחילה את השאלה אודות התוועדות ביום ההילולא⁷], בה

4) לוח כולל-חב"ד. ע"ד פרטי מלחמת נפוליאון, בריחת אדמו"ר הזקן מלאדי וההסתלקות בדרך, ראה מכתב אדמו"ר האמצעי ועוד ב'ספר התולדות – רבי שניאור-זלמן, רבנו הזקן' הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשמ"ו, ח"ד עמ' 1025 ואילך, ובקצרה ברשימת הצמח-צדק בס' אגרות-קודש, ברוקלין תשמ"מ, עמ' שכא. צילום המצבה בס' 'ימי חב"ד' ביום זה.

5) לקוטי-שיחות חכ"א עמ' 296.

6) ג' העניינים – לקוטי-שיחות, שם, עמ' 276, סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 270 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה.

7) ובפרט ע"פ המבואר במכתב שבלקוטי-לוי-יצחק (אגרות-קודש, עמ' רמט. רנד) הרמזים בכך ש'הילולא

1) ראה שו"ע אדה"ז סי' תנה סט"ו, שהחמיר בעניין מים ששהו בביתו [מגולים, ע"פ הד"מ שם, ואפילו בתוך המקור] בשעת התקופה (ומעט אח"כ מותר – ראה שו"ע רבינו סי' רז ס"ד). כמו"כ כ' שם בקשר למים שבשכונת המת (בית שמת בו וב' בתים הסמוכים). [וכן אין שותים מים בשעת התקופה עצמה]. וכן הובא ברמ"א יו"ד קטז ס"ה, וצ"ע שבשו"ע רבינו, חו"מ הל' שמירת גוף ונפש ס"ד (במהדורת קה"ת תש"כ ואילך, חלק היו עמ' 1773. במהדורה החדשה כרך ו' עמ' קמב), הביא כמה דברים מהרמ"א שם בקשר לשתיית מים והשמיט עניין זה. פרטים בזהירות זו נלקטו בס' 'שמירת הגוף והנפש' סי' מז. ה'תקופות' צויינו בלוח 'היום יום' בעמוד שלפני התחלת ה'לוח' עצמו, ובלוח כולל-חב"ד מופיעות תמיד בתחילת החודשים המתאימים.

בלוחות מופיעה השעה 4:30, והשעה האמורה בפנים היא בניכוי 21 דקות מ'אופק קהיר', ע"פ הנהוג בפועל ע"פ חצות האמצעי, ראה שערי-הל' ומנהג או"ח ח"א עמ' רסא.

2) ספר המנהגים עמ' 32. ולהעיר ממאמר ד"ה קדש ישראל דש"פ שמות תרס"ח (המשך תרס"ו עמ' תקח. במהדורה החדשה עמ' תרע"א) שנאמר על פסוק מהפטרת "דברי ירמיהו" כמנהג הספרדים, וכבר העירו ע"ז במהדורה החדשה. ואולי גם ע"ז נאמר ש'בתורת החסידות מבוארים כמה מנהגים שאינם בנוסח ונוהג חב"ד" (לקוטי שיחות ח"ג עמ' 799 הע' 25). 3) התוועדויות תשמ"ה ח"ב עמ' 1016.

תורה ומצוות⁸.

פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הנ"ל או חלקו בימי [כגיד טבת], צריך להיות תשלומין והשלמה בימים הסמוכים⁹.

(8) 'התועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 292.

(9) 'התועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286 הערה 66 - מוגה (ההדגשה במקור).

יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני

רבא' של אדמוה"ז היתה בחודש טבת - שמזה מובן עוד יותר איך שהיא עניין של שמחה - לקוטי שיחות כרך כא עמ' 277-278.

בהתועדות כ"ד בטבת תשי"ב ('תורת מנחם - התועדויות' ח"ד עמ' 262) ציווה הרבי לנגן ניגון ד' בבות של אדה"ז, וניגון "נייע ז'וריצי כלופצי".

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד
- הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

פקודת יום

הרבי בחר בקד!

במענה על מכתבו... הנה בחר בו הרבי בעצמו והטיל עליו שליחות מיוחדת וידוע גם על פי נגלה אשר שלוחו של אדם כמותו, במילא מובן אשר בשליחות זו נתן לו הרבי מהכוחות שלו.

...ואחר כל זה אשר כל הנ"ל יש אצלו, הנה מתאונן הוא אשר אין לו בזה סיפוק ואינו מרגיש חיות, ורק מרגיש שחסר לו מה שהוא.

אם לקולי הוא ישמע, יעזוב את ההתאוננות היתרה בהרגשת עצמו מה חסר לו ומה יש לו, ויתבונן בחלק היפה אשר ניתן לו שהוא מתלמידי ומקושרי נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וישמח בשמחה גדולה בחלקו זה וימשיך השמחה בפעולות ממשיות ממש למלא את רצון משלחו, אשר הכוחות על זה ניתנו לו ואינו חסר אלא הרצון, וכאשר יבטל רצונו מפני רצון נשיאנו שמסר לו רצון הקב"ה, אזי זה גופא יהי כלי שיומשך לו חיות בכל פעולותיו במילוי רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

(אגרות קודש כרך ג' עמ' תמ"ז)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש